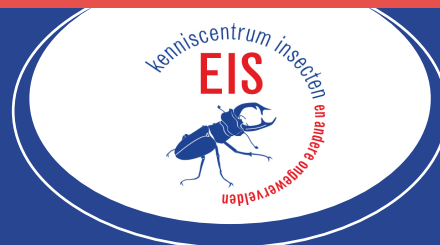

Mieren met de caravan naar Nederland

Peter Boer, Nlmieren.nl & Jinze Noordijk, EIS Kenniscentrum Insecten

Exotische mieren kunnen op allerlei wijzen naar Nederland komen. Ook met vakantiegangers die met hun caravan op mooie plekje staan in bijvoorbeeld Zuid-Europa. Het meeliften van een kolonie is maar zo gebeurd...

Het aantal niet-inheemse, thans gevestigde mierensoorten neemt de laatste decennia flink toe. Niet altijd is even duidelijk langs welke weg ze ons land zijn binnengekomen. Het overgrote deel is met geïmporteerd plantmateriaal meegekomen. In plantenpotten kan een complete kolonie gevestigd zijn, dus met koningin(nen) en werksters. Die koningin is een voorwaarde voor een succesvolle vestiging, want zij is de enige mier die in staat is voor nakomelingen te zorgen. Bij ontmoetingen met exotische mieren gaat het meestal om een enkele tot tientallen mieren zonder koningin. Ook al zouden deze mieren in ons land kunnen overleven, bij gebrek aan een koningin is het snel met ze afgelopen.

Caravan

De caravan blijkt ook een ideaal middel om mieren te vervoeren. Caravans staan op campings, niet zelden op mooie plekje in het groen. We zijn nog nooit op een camping geweest waar geen mieren voorkomen. Vaak zijn ze er zelfs in behoorlijke dichtheden. De kans dat een caravan op een mierenest staat is dus groot. Die caravan verstoort het directe leefgebied van de mieren. Het zonlicht wordt bijvoorbeeld weggenomen, waardoor de temperatuur van het nest daalt. Een dergelijke verstoring leidt tot exploratiegedrag: de mieren verkennen de nieuwe situatie. Ze zullen ook de caravan op klimmen en ontdekken dat een caravan geen afgesloten geheel is. Er zijn namelijk ventilatieopeningen en via die openingen kunnen ze de caravan binnen komen. Mogelijk ontdekken ze voedsel of door de zon opwarmende ruimtes waar ze in kunnen verblijven.

Meer dan eens hebben we mieren via de uitklapbare of uitdraaibare steunen caravans zien binnengaan. Mieren verhuizen gemakkelijk van de ene naar de andere plek, dus als de caravan voor hen optimaler is dan het door de caravan overdekte nest, dan trekken ze met z'n allen de caravan binnen. Vanuit hun nieuwe onderkomen verkennen ze de caravan en kan de kampeerder ze gewaarworden. Maar dat laatste is lang niet altijd het geval, zeker niet als het gaat om mieren die onopvallend gedrag vertonen, het daglicht zo veel mogelijk mijden of hun voedsel niet binnen maar juist in het groen zoeken. Zelfs als kampeersers de strijd

aan willen binden met de mieren is het onzeker of dat succes zal hebben. Er zijn namelijk tal van plekken in een caravan waar je niet bij kunt komen.

De mieren kunnen dus onontdekt blijven. Als de caravan een tijdje niet bewoond wordt en bij het huis staat of in een winterstalling, kunnen de mieren de caravan weer verlaten. Indien er voedsel in de buurt van de stalling te vinden is, kan het ook zijn dat de mieren hun nest in de caravan handhaven en vandaar hun voedselexpeditie ondernemen. Overigens kunnen mieren wekenlang zonder voedsel, dus perioden van schaarste zijn voor hen te overzien.

Figuur 1. Rode schorpioenmieren. (Foto: Giel Bongers)

Figuur 2. De boomdeuklip. (Foto: Michal Kukla (Antwiki.org: cc by-sa 4.0))

Soorten

Van de schorpioenmieren (*Crematogaster scutellaris* en *C. schmidtii*) weten we dat ze zich op deze manier succesvol kunnen vestigen. Andere mierensoorten waarvan ons bekend is dat ze met een caravan werden vervoerd, zijn de wegmier (*Lasius niger*), de zwarte zaadmier (*Tetramorium caespitum*), de boomdeuklip (*Camponotus fallax*) en de Argentijnse mier (*Linepithema humile*). Schorpioenmieren en de Argentijnse mier zijn vervelende invasieve exoten die overlast veroorzaken bij huizen.

Verder lezen

Boer, P., J. Noordijk & A.J. van Loon, 2021. Schorpioenmieren *Crematogaster* in Nederland (Hymenoptera: Formicidae). Nederlandse Faunistische Mededelingen 57: 19-28.

Noordijk, J., 2014. Rode schorpioenmieren - met vakantiegangers mee naar Nederland. Kijk op Exoten 2(2): 3. Klik hier.

Thunnissen, N.W., F.P.L. Collas, E. Jongejans, J. Noordijk, A.J. van Loon & R.S.E.W. Leuven, 2021. Risicoscan exotische mierensoorten in Nederland. Rapport Afdeling Dierecologie en Fysiologie 2021-2. Radboud Universiteit, Instituut voor Water en Wetland Research, Afdeling Dierecologie & -Fysiologie, Nijmegen, Nederlands Expertise Centrum Exoten, Nijmegen & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden. Klik hier.

